04/08/2026

Ιστορική μέρα για την βυζαντινή Καστοριά - Αποκαταστάθηκαν και παραδόθηκαν δύο εμβληματικά προσκυνήματα

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Με την απόδοση στην τοπική κοινωνία και στη λατρευτική χρήση των αποκαταστημένων Ιερών Ναών του Ταξιάρχη Μητροπόλεως και Αγίου Γεωργίου Ομορφοκκλησιάς, όπου και η μοναδική ξυλόγλυπτη εικόνα του Αγίου, η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη ολοκλήρωσε έναν ακόμα κύκλο σημαντικών παρεμβάσεων για την προστασία, την ανάδειξη και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της ακριτικής Καστοριάς

.

Τα έργα που αποδόθηκαν ενισχύουν τον χαρακτήρα της πόλης ως ενός από τους σημαντικότερους πυρήνες της βυζαντινής και μεταβυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Την Δευτέρα 3 Αυγούστου 2026, η κ. Λίνα Μενδώνη παρέδωσε δύο ακόμη έργα του Υπουργείου Πολιτισμού, διά της Εφορείας Αρχαιοτήτων, στην Ιερά Μητρόπολη Καστορίας.

Στον Άγιο Γεώργιο Ομορφοκκλησιάς

Συγκεκριμένα, στον Βυζαντινό Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Ομορφοκκλησιάς Πενταβρύσου τελέσθηκαν τα αποκαλυπτήρια της ξυλόγλυπτης ιερής Εικόνος του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, έργου μοναδικής αξίας του 13ου αιώνος, η οποία συντηρήθηκε και ανακαινίσθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Καστοριάς.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Καλλίνικος εξέφρασε την χαρά του και ευχαρίστησε την κ. Υπουργό, την κ. Έφορο και τους συνεργάτες τους και τους ευχήθηκε τα δέοντα. Αναφέρθηκε στα έργα που ήδη έχει παραδώσει το Υπουργείο Πολιτισμού προς χρήση και σε όσα προγραμματίζονται.

Αναφέρθηκε επίσης στον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Στρατού Αντιστράτηγο κ. Γεώργιο Κωστίδη, που κατάγεται από τον τόπο αυτό και συνέβαλε στην πραγματοποίηση του έργου.

Τέλος, ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε τους συνεργάτες του, τον Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο π. Ελευθέριο, τον Εφημέριο π. Δημήτριο και τους κατοίκους του χωριού, που είναι φύλακες του μνημείου, συστήνοντας συνεργασία, υπευθυνότητα, προσοχή και υπακοή, για να παραδώσουμε τα μνημεία στις επόμενες γενιές σε καλύτερη κατάσταση.

Η Υπουργός Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη υπογράμμισε ότι το έργο του Υπουργείου Πολιτισμού είναι να φροντίζει όλα τα Μνημεία της Πατρίδας μας, ιδιαιτέρως δε τα Εκκλησιαστικά Μνημεία να τα παραδίδει στην Εκκλησία για την λατρευτική ζωή του λαού. «Τόνισε ότι η προστασία, η συντήρηση και η ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομίας αποτελούν διαρκή υποχρέωση της Πολιτείας, η οποία υπηρετεί τόσο τη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης, όσο και τη ζωντανή συνέχεια των μνημείων μέσα στη λειτουργική και εκκλησιαστική τους χρήση.»

Η Έφορος Αρχαιοτήτων Καστοριάς κ. Ανδρομάχη Σκρέκα έκανε μια σύντομη

ξενάγηση στον θαυμάσιο Βυζαντινό Ναό.

Στον Ταξιάρχη Μητροπόλεως

Στην συνέχεια, στην πόλη της Καστοριάς, τελέσθηκαν τα Θυρανοίξια του Βυζαντινού Ιερού Ναού Ταξιάρχη Μητροπόλεως, ο οποίος συντηρήθηκε επίσης από

την Εφορεία Αρχαιοτήτων Καστοριάς.

Ο Ιερός Ναός του Ταξιάρχη Μητροπόλεως χρονολογείται, κατά μία άποψη, από τον 9ο αιώνα. Είναι πιθανότατα κτισμένος πάνω σε παλαιότερο Ναό, ενώ η ανακαίνισή του έγινε το 1359 από τον Συμεών Ούρεση Παλαιολόγο. Στον Ναό αυτό αναγορεύθηκε αντιβασιλέας σε νεαρή ηλικία ο υιός του Συμεών, ο Ιωάννης Ούρεσης Παλαιολόγος, ο μετέπειτα μοναχός Ιωάσαφ δεύτερος κτίτωρ των Μετεώρων.

Στον λόγο του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καστορίας κ. Καλλίνικος, λαμβάνοντας αφορμή από την ονομασία «υιοθεσία Βυζαντινού Ναού στην Καστορία» του εκπαιδευτικού προγράμματος που προκηρύσσει κάθε χρόνο η Ιερά Μητρόπολη διά του Υπουργείου Παιδείας, κάλεσε την κ. Υπουργό να «υιοθετήσει την Βυζαντινή Καστοριά».

Συγκεκριμένα ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Καλλίνικος είπε:

«Μόλις τελέσαμε τον αγιασμό των Θυρανοιξίων του Ιερού Ναού Ταξιάρχη Μητροπόλεως, μετά την συντήρησή του από το Υπουργείο Πολιτισμού της Πατρίδος μας διά της Εφορείας Αρχαιοτήτων Καστοριάς.

Αύριον θα τελέσουμε Αρχιερατική θεία Λειτουργία, κατά την οποία θα μνημονεύσω ονομαστικά όσους βοήθησαν στην συντήρηση και τον ευπρεπισμό του Ιερού Ναού.

Επίσης, αύριο θα τελέσουμε το τρισάγιο στον ήρωα Παύλο Μελά και την σύζυγό του Ναταλία.

Τώρα, όμως, θέλω να ευχαριστήσω την ερίτιμη Υπουργό Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη και την Έφορο Αρχαιοτήτων κ. Ανδρομάχη Σκρέκα, και τους συνεργάτες τους για το σημαντικό έργο που μας παραδίδουν.

Ο Ιερός Ναός του Ταξιάρχη Μητροπόλεως χρονολογείται, κατά μία άποψη, από τον 9ο αιώνα. Είναι πιθανότατα κτισμένος πάνω σε παλαιότερο Ναό, ενώ η ανακαίνισή του έγινε το 1359 από τον Συμεών Ούρεση Παλαιολόγο.

Στον Ναό αυτό αναγορεύθηκε αντιβασιλέας σε νεαρή ηλικία ο υιός του Συμεών, ο Ιωάννης Ούρεσης Παλαιολόγος, ο μετέπειτα μοναχός Ιωάσαφ δεύτερος κτίτωρ των Μετεώρων.

Τα πρόσωπα που καθόρισαν την θεολογία και την ιστορία τις εποχές εκείνες στην Χερσόνησο του Αίμου και ευρύτερα στην Οικουμένη ήταν:

Τον 9ο αιώνα ο Μέγας Φώτιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και οι Θεσσαλονικείς αυτάδελφοι μεγάλοι Ιεραπόστολοι και Φωτιστές των Σλάβων άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος.

Τον 14ο αιώνα, οι Παλαιολόγοι και ο μεγάλος Πατέρας και Θεολόγος του ακτίστου Φωτός και πνευματικός πατέρας των μοναχών άγιος Γρηγόριος Θεσσαλονίκης ο Παλαμάς.

Και κατά τα νεώτερα χρόνια, κατά τα οποία προσετέθη στον μνημειώδη αυτό Ναό και ένας άλλος σπουδαίος ένοικος, ο ήρωας της Μακεδονίας Παύλος Μελάς, σημάδευε την ιστορία της Καστοριάς ο θρυλικός Μητροπολίτης Γερμανός Καραβαγγέλης.

Έχουμε, λοιπόν, ενώπιόν μας, το μνημείο μιάς πορείας που αρχίζει από τον Μέγα Φώτιο και τα κοσμογονικά γεγονότα της εποχής του, διαβαίνει από τα χρόνια της τελευταίας αναλαμπής της Νέας Ρώμης – Κωνσταντινουπόλεως και φθάνει στην ελεύθερη Καστοριά.

Ο μνημειώδης αυτός Ναός αποτελεί μια ψηφίδα στο πολύτιμο ψηφιδωτό που τιτλοφορείται Βυζαντινή Αρχόντισσα Καστοριά.

Η σημασία του, αλλά και η συμβολική του δυναμική είναι τεράστιες.

Το υπογραμμίσαμε αυτό στα Δ΄ Καραβαγγέλεια, που διοργάνωσε η Μητρόπολή μας τον παρελθόντα Φεβρουάριο, με γενικό θέμα «Καστοριά και Μετέωρα», και τα οποία έφεραν πολλούς καλούς καρπούς στην πόλη μας, και θα φέρουν και άλλους.

Και χαίρομαι ιδιαιτέρως σήμερα, διότι μας τιμούν με την παρουσία τους, όπως το έκαναν και στα Καραβαγγέλεια:

Και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταγών και Μετεώρων και αγαπητός αδελφός κ. Θεόκλητος, με τον οποίον συνεργαστήκαμε για την πραγματοποίησή τους και με τον οποίον μοιραστήκαμε τον τίτλο «Καστοριά και Μετέωρα».

Και η ερίτιμη Υπουργός Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη.

Και θέλω και πάλι να τους ευχαριστήσω από τα βάθη της καρδιάς μου.

Ως Ιερά Μητρόπολη Καστορίας κάνουμε την προσπάθειά μας, γιατί θέλουμε να ωφεληθεί η πόλη, ο λαός, οι επισκέπτες προσκυνητές, να ωφεληθεί η Πατρίδα μας.

Πάντα σε συνεννόηση με τους τοπικούς και πολιτειακούς παράγοντες, κατά την προτροπή του επιστήμονα και συνετού Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου μας κ. Ιερωνύμου για συνεργασία.

Ήδη, τον προσεχή Σεπτέμβριο θα εγκαινιάσουμε εδώ στο ιστορικό κέντρο της Καστοριάς, το Γραφείο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, υπό τον τίτλο «Βυζαντινή Καστοριά». Θεωρούμε ότι θα βοηθήσει στην ανάδειξη, προβολή και επισκεψιμότητα της Βυζαντινής Καστοριάς.

Μια άλλη προσπάθειά μας, από το πρώτο έτος της εδώ παρουσίας μου, που συνεχίζεται κάθε χρόνο, είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, διά του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο θέλω να πιστεύω ότι έχει ουσιαστικά αποτελέσματα στην παιδεία των νέων της Καστοριάς, αλλά και όλων των νέων που συμμετέχουν σε αυτό απ᾽ όλη την Ελλάδα. Το πρόγραμμα αυτό έχει τίτλο «Υιοθεσία Βυζαντινού Ναού στην Καστοριά».

κ. Υπουργέ

Θέλω να σας απευθύνω μια παράκληση. Αν και αισθάνομαι ότι παραβιάζω ανοικτές θύρες, διότι ήδη το έχετε κάνει εν τινι μέτρω. Θέλω να σας παρακαλέσω:

Σείς να υιοθετήσετε όλη την Βυζαντινή Καστοριά.

Να την υιοθετήσετε και ως Υπουργός Πολιτισμού και ως επιστήμων Λίνα Μενδώνη.

Δεν είναι σχήμα λόγου, η παράκλησή μου αυτή. Την εννοώ, με όλη την σημασία της.

Είναι τέτοιο το μέγεθος και τόσο μεγάλος ο πολιτιστικός, ιστορικός και πνευματικός πλούτος της Καστοριάς, που μόνον μια προσωπικότητα σαν την δική σας, με την μεγάλη επιστημονική γνώση και την πολυετή και πολύτιμη εμπειρία σας, και με τα μέσα που σας παρέχει και η Πολιτεία, μπορείτε να τον διαχειριστείτε πολιτισμένα, συνετά και αποτελεσματικά, όπως του αρμόζει».

Τέλος, ο Σεβασμιώτατος προσέφερε στην κ. Υπουργό ως συμβολικό ευχαριστήριο αντίδωρο και ανάμνηση του γεγονότος των Θυρανοιξίων του Ιερού Ναού Ταξιάρχη Μητροπόλεως, μια ιερή εικόνα, αντίγραφο του Ταξιάρχη, φύλακα του Ιερού Ναού.

Στην συνέχεια η Έφορος Αρχαιοτήτων Καστοριάς κ. Ανδρομάχη Σκρέκα αναφέρθηκε στις λεπτομέρειες του έργου, στην σημασία του και ευχαρίστησε την κ. Υπουργό και τους συνεργάτες και συντελεστές του έργου.

Ιδιαιτέρως αναφέρθηκε στις εργασίες συντηρήσεως και αποκαταστάσεως του μνημείου, επισημαίνοντας ότι αυτές πραγματοποιήθηκαν με απόλυτο σεβασμό στην ιστορική και καλλιτεχνική του φυσιογνωμία, ώστε ο Ναός να αποδοθεί ασφαλής και λειτουργικός τόσο στους πιστούς, όσο και στους επισκέπτες.

Χαιρετισμό απηύθυνε και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταγών και Μετεώρων κ. Θεόκλητος.

Ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στην άριστη συνεργασία που έχει αναπτυχθεί με το Υπουργείο Πολιτισμού για τη διάσωση και ανάδειξη των βυζαντινών μνημείων, ευχαριστώντας θερμά την κ. Υπουργό και τους συνεργάτες της για το ενδιαφέρον και τη διαρκή στήριξή τους προς την πολιτιστική κληρονομιά της Εκκλησίας. Παράλληλα, συνεχάρη τον οικείο Ποιμενάρχη για τις πρωτοβουλίες που

αναλαμβάνει προς όφελος της Βυζαντινής Καστοριάς.

Η Υπουργός Πολιτισμού είπε, μεταξύ άλλων:

«Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί αναπτυξιακό κεφάλαιο της χώρας και η Καστοριά διαθέτει έναν μοναδικό πλούτο βυζαντινών μνημείων, ο οποίος πρέπει να προστατεύεται, να αναδεικνύεται και να αποδίδεται στην κοινωνία. Το Υπουργείο Πολιτισμού θα συνεχίσει να εργάζεται συστηματικά για την ολοκλήρωση των έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη και για την προώθηση νέων παρεμβάσεων.»

Απαντώντας στην παράκληση του Σεβασμιωτάτου «να υιοθετήσει την Βυζαντινή Καστοριά», είπε ότι αυτό ήδη γίνεται, γιατί είναι το έργο της ιδίας, των συνεργατών της και των υπαλλήλων του Υπουργείου.

«Η Βυζαντινή Καστοριά βρίσκεται ήδη στην πρώτη γραμμή του ενδιαφέροντος του Υπουργείου Πολιτισμού. Η μέριμνα για τα μνημεία της αποτελεί καθημερινό έργο των υπηρεσιών μας και προσωπική μας προτεραιότητα, κάτι που αποδεικνύεται από τα έργα που έχουν ήδη ολοκληρωθεί και από εκείνα που βρίσκονται σε εξέλιξη.»

Υπογράμμισε την αξία των μνημείων της Καστοριάς, μιλώντας για τους τρεις

τόπους που σηματοδοτούν την Βυζαντινή Παράδοση, ήτοι το Άγιον Όρος, τα Μετέωρα και την Καστοριά.

«Η Καστοριά συγκαταλέγεται, μαζί με το Άγιον Όρος και τα Μετέωρα, στους τρεις σημαντικωτέρους τόπους που εκφράζουν τη συνέχεια και το μεγαλείο της βυζαντινής παραδόσεως στον ελληνικό χώρο, και η προστασία τους αποτελεί εθνική ευθύνη και προτεραιότητα.», πρόσθεσε.

Παρακολουθήστε τις ομιλίες του Μητροπολίτη Καστορίας κ. Καλλινίκου και της Υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη:

Μετά τα Θυρανοίξια προσφέρθηκε δεξίωση στο Επισκοπείο.

Την τελετή των Θυρανοιξίων τέλεσε ο Σεβασμιώτατος, πλαισιωμένος από τον Αρχιμανδρίτη π. Στέφανο Σχοινά ως τελετάρχη, τον Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο π. Ελευθέριο Συτιλίδη, τους Αρχιμανδρίτες π. Παύλο Λαζόγκα και π. Παντελεήμονα Δόνες, τον Διάκονο π. Νικόδημο, ενώ έψαλε ο Πρωτοψάλτης κ. Χρήστος Τογκαρίδης.

Στις δύο εκδηλώσεις παρέστησαν, εκτός τους προαναφερθέντες, η Βουλευτής κ. Μαρία Αντωνίου, ο Αρχηγός της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Ηπείρου και

Μακεδονίας Αντιστράτηγος Γρηγόριος Μπουτλιάκης, εκπρόσωπος του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Αμύνης Στρατηγού Δημητρίου Χούπη και του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Στρατού Αντιστρατήγου Γεωργίου Κωστίδη, συνοδευόμενος από τον Ταξίαρχο κ. Στέφανο Δοξάκη, ο Αντιπεριφερειάρχης Καστοριάς κ. Δημήτριος Σαββόπουλος, ο Δήμαρχος Νεστορίου κ. Χρήστος Γκοσλιόπουλος, ο Αντιδήμαρχος Καστοριάς Αθανάσιος Ρήμος, η Αντιδήμαρχος Άργους Ορεστικού κ. Αικατερίνα Ζιώγα, η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας κ. Χαρά Καλογεράτου, ο Πρόεδρος Δημοτικής Ενότητας Ομορφοκκλησιάς κ. Φώτιος Δοκόπουλος, ο ομογενής εκ της Αυστραλίας κ. Παύλος Άφκος, εκπρόσωποι Φορέων και Συλλόγων της Επαρχίας, οι συνεργάτες μηχανικοί, συντηρητές, υπάλληλοι και εργαζόμενοι στην Εφορεία Αρχαιοτήτων, οι συνεργάτες της Ιεράς Μητροπόλεως και πολλοί επισκέπτες.

Αρχιερατική Θεία Λειτουργία

Την επομένη ημέρα, Τρίτη 4 Αυγούστου 2026, τελέσθηκε Αρχιερατική θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Ταξιάρχη Μητροπόλεως, από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καστορίας, συμπαραστατούμενο από τον Αρχιμανδρίτη π. Στέφανο Σχοινά, τον π. Γρηγόριο Κυριάζο, τον π. Παντελεήμωνα Δόνες και τον Διάκονο π. Νικόδημο.

Η λειτουργική ατμόσφαιρα ήταν κατανυκτική , καθώς οι Ιερουργοί και ο λαός προσευχήθηκαν κάτω από τους αγιογραφημένους θόλους του αρχαίου Ναού και τις χιλιετείς βυζαντινές τοιχογραφίες, ωσάν να ήταν οι Χριστιανοί των περασμένων αιώνων.

Ο Σεβασμιώτατος στο κήρυγμά του μίλησε για τους εορτάζοντες Επτά Παίδας της Εφέσου και για την Ανάσταση των νεκρών. Ευχήθηκε δε το θαύμα της αναστάσεως των Επτά Παίδων να επαναλαμβάνεται στην ζωή μας, δηλαδή, όχι μόνον να λειτουργούμαστε στους Ναούς που λειτουργήθηκαν οι παλαιοί Χριστιανοί, αλλά και να βιώνουμε την παράδοση και την ζωή των παλαιών Χριστιανών, ορμώντας με ελπίδα προς το μέλλον και την κοινή Ανάσταση.

Κατά την διάρκεια της Θείας Λειτουργίας, ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε ιδιαιτέρως για την άρτια οργάνωση όλων των τελετών του παρεκκλησίου τον π. Στέφανο Σχοινά, και τους βοηθούς του ήτοι, την Εκκλησιαστική Επιτροπή του Μητροπολιτικού Ναού, καθώς και τον νεωκόρο του Ναού και της κυρίες της Ταβιθά για την πρόθυμη και ακούραστη διακονία τους.

Ιδιαιτέρως, ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε την οικογένεια του κ. Αθανασίου

Γκιμουρτζίνα για την πολυετή φύλαξη και την αδιάλειπτη φροντίδα του Ιερού Ναού, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του για την πολύτιμη και αφοσιωμένη προσφορά της.

Παράλληλα, εξέφρασε τη βαθύτατη ευγνωμοσύνη του προς τους δωρητές, οι οποίοι με τις ευγενικές χορηγίες τους συνέβαλαν καθοριστικά στον ευπρεπισμό του παρεκκλησίου. Συγκεκριμένα, ευχαρίστησε την οικογένεια του κ. Ιορδάνη Μιχαηλίδη, τις οικογένειες των κ. Αποστόλου Σαραφέρα, Αποστόλου Βραγγάλα, Χρήστου Σαπουντζή και Τρύφωνος Πολυγιάννη, την κ. Ιωάννα Σαραφέρα, τον κ. Δαμιανό Καραβιδά, την κ. Σόνια Παπασταύρου και τον κ. Μιχάλη Χατζηλεοντιάδη, ευχόμενος ο Κύριος να ανταποδίδει σε όλους πλουσίως την αγάπη και την προσφορά τους προς την Εκκλησία.

Τρισάγιο στον ήρωα Παύλο και την Ναταλία Μελά

Στο τέλος της Θείας Λειτουργίας ο Σεβασμιώτατος τέλεσε Τρισάγιο στον τάφο του ήρωα Παύλου Μελά και της συζύγου του Ναταλίας, που αναπαύονται μέσα στον Ιερό Ναό του Ταξιάρχη Μητροπόλεως. Μίλησε και πάλι για την κοινή

Ανάσταση, μέσα σε ένα κατανυκτικό κλίμα, που οφειλόταν και στην συγκίνηση και την προσευχή του παρευρισκομένου εκκλησιάσματος.

Ήταν ευλογημένα γεγονότα, που δίνουν ελπίδα για το μέλλον της Βυζαντινής Αρχόντισσας Καστοριάς, με την συνεργασία της Εκκλησίας, των τοπικών παραγόντων και της Πολιτείας.

Περισσότερες φωτογραφίες στο άλμπουμ:

